

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.--Teléfono, 186.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

A V Í S

Posém en coneixement dels nostres subscriptors de Barcelona que desde any nou queda establerta nostra representació administrativa en dita capital, en la **LIBRERÍA DE DON ALVAR VERDAGUER**, Rambla del Mitj, n.º 5.

IMPREMTA

En la d' aquest periódich, se fan tota clase de impresions ab l' esmero, promptitut y economía més perfeccionadas en aquest ram. P. TUGAS.—Calderón, 36.—Teléfono, 186.

Gremi Agrícola Municipal de Sabadell.

Al apuntar l' aubada del renaixement de nostra pàtria catalana anunciada per la canturia dels matiners aucells de nostra literatura, tot seguit bon número de fills aymants de sa despullada regina pensaren en preparar son regi ropatje y recullir perlas y pedras preciosas pera adornar sa comptal corona, y per cert que Sabadell no ha pas sigut la darrera ni la que menós tresors ha recullit pera fèrni entrega lo dia de son triomf, puig que valiosíssims actes celebrats en un termini de temps relativament curt colocavan á nostra ciutat entre los poblacions escullidas qu' esmentará la historia de la reivindicació de nostra Catalunya.

Tals son aquestos actes la inauguració del *Centre Catalá*, en que l' amor á la pàtria ajuntá las opinions mes distintas; lo primer crit de pro-

testa contra l'article 15 del Códich Civil en qual campanya s' va vencer per primera volta al Centralisme posant en dsscobert sa feblesa; lo primer concurs biográfic de sabadellenchs ilustres, qual acte hermosíssim posá lo sello de pátria en lo magnífich saló del consistori y tants altres de gran transcendencia qu' han passat desapercebuts pera molts dels que desgraciadament encare no saben veurer altre cosa que la marxa fugitiva dels fums oficials; tots aquets actes son pedras y perlas que Sabadell va recullint pera ferne ofrena á sa regina, y á n' aquestos joyells, diumenge passat si hi afegi un de tanta válua com los esmentats, la inauguració oficial del primer Gremi Agrícola Municipal, perla finíssima, que á no duptarho brillará resplandent en lo entexinat de la comptal corona.

A dos quarts de tres de la tarde arribaren de Barcelona una Comissió del Sindicat de la Federació de Gremis de Catalunya, composta dels senyors D. Felip Bertran y de Amat, D. Francisco de S. Maspons, D. Ramon M.ª de Sagarra y de Siscar, D. Ferrán Alsina, D. Ramon M.ª Catá de la Torre, D. Ferrán de Sagarra y D. Enrich Vidal y Valenciano, als quals anaren á rebre un numerosa representació dels pagesos de Sabadell y entre ells havia D. Antoni Domenech, vis-president, D. Joseph Torras Fatjó, tresorer, de la Junta del Gremi Agrícola; dirigintse tot seguit á la casa comunal ahont tenian preparat un modest refresch y ahont s' hi reuniren don Joan Turull, president del Gremi, y demés individuos de dita Junta y varis representants dels pobles de la comarca que vingueren pera presenciar la inauguració del primer Gremi Agrícola y á escoltar las sanas doctrinas que propagan los distingits iniciadors de la Federació de Gremis de Catalunya.

Lo Sr. Alcalde posá á disposició dels senyors de la Junta del Gremi lo Saló d' actes del Consistori, qual local no podia esser més apropiat pera 'l que s' anava á realisar, puig que, si lo Gremi se veyá honrat poguent disposar de la llar payral dels sabadellenchs, aquesta llar sagrada se veyá honrada ensemps, en arresserar á sos predilectes fills que per la gloria de la pátria 's desvetllan.

Al entrar á dos quarts de quatre las comissions esmentadas acompañadas per l' Alcalde Sr. Comas y lo ex-diputat provincial D. F. de P. Bennessat lo Saló del consistori estava ple de gom á gom per lo més distingit de la classe pagesa y propietaria de nostra ciutat, en fraternal barreja ab la honrada classe menestral y jornalera, desitjosos tots d' escoltar las autorisadas paraulas dels il-lustres campions de l' agricultura y de la pátria que venian á sellar lo primer edifici de la Federació de Gremis que inaugurava Sabadell,

Obri l' acte lo Sr. Turull, ab un breu pero correcte y patriótic discurs,

en lo qual comensá felicitantse de que Sabadell hagi sigut la primera població que responnent á la idea del Sindicat hagi format lo Gremi Agrícola, del qual n' esperava brillantíssims resultats, tota vegada que l' esperit que l' informava era la restauració dels antichs gremis catalans basats en lo sentiment de fe y d' amor á la pàtria. Digué que aquest Gremi significava l' abrassada de germanó de tots los pagesos, que no solzament extendrà sos beneficis per l' avansament de l' agricultura, sino que confederat ab los demás la defensaria del Fisch que ab sos excessius impostos la te ofegada; feu resaltar ab atinadas observacions l' aclaparat estat en que es troba la classe pagesa y pregá al Sr. Bertran que explanés lo pensament de la Federació.

Lo Sr. Bertran y de Amat prengué la paraula dient que tant be havían sapigut interpretar los organisadors del Gremi de Sabadell l' esperit dels iniciadors de la Federació de Gremis, ab lo reglament que havían formulat que lo sindicat lo havia pres com á pauta pera la redacció del Reglament modelo pera Gremis Municipals próxim á imprimirse, felicitant á sos autors y á Sabadell. Digué que la Federació de Gremis no tenia altra idea que donar compliment á las ensenyansas de Lleó XIII, donadas á conèixer en sa Encíclica *Rerum Novarum* ab objecte combatre lo anarquisme de dalt y lo anarquisme de baix, lo desgavell dels governants que donant tota la brida á sas concupiscencias rênegan de Deu y del poble convertintse en sangoneras del país y lo anarquisme de baix, que trobantse abandonat del poderós y sens la fe de las creencias cristianes y la esperança de mellor vida, s' entregava á tots los excessos que conduceix la desesperació. Los Gremis agrícolas basats ab tan solit fonament, digué, serán la unió per medi de la caritat mútua que servirà de fré pel poderós y d' alivio pera l' desvalgut.

Prengué la paraula D. Ramon M.ª de Sagarra, Secretari del Sindicat, qui recordá que no feya molt temps desde 'l mateix lloch, havia tingut la honra de exposar los ideals de la Federació, felicitantse de trobar constituït lo Gremi d' una manera tan brillant com ho demostrava l' animació que regnava en lo local. Preconisá la idea de la fundació del crèdit agrícola ó *guardiola* pera facilitar recursos á la classe pagesa y digué aquesta caixa sols podían formarla los gremis agrícolas, ab tota la sencillesa y comensant ab petites quantitats y fácil administració dient que las estadísticas demostravan que las empresas banerarias pera l' establiment del crèdit agrícola, no habian produhit resultats pràctichs, tenint de renunciar als fins perque s' habian creat y en cambi, las modestas associacions de pagesos d' Italia y Alemanya, habian lograt l' éxit mes complert. Citá com exemple, las caixas rurals de préstams als agricultors italians, que

varen comensar fundant la primera en 1883, en Loreggia essent solzament 32 associats, arribant en 1887 à 27 associacions, ab un número de 2.235 socis, habentse repartit en dit últim any, la quantitat de 388.674 franchs en préstams als agricultors.

Fixá la atenció en lo fet de que, la tercera part d' aquestas caixas, que l' any 90 arribaban á 44, eran presididas por lo Sr. Rector ó Vicari de la parroquia, essent á mes de un gran alivio material, un element moralisador de primer ordre citant una carta que havian publicat molts periódichs de Venecia, en lo qual lo Arxipreste de Loreggia, afirmava que ab aquella modesta associació, habian desaparescut la usura y la mendicitat, adquirint moltas families ab aquella petita ajuda, l' amor al trevall y lo sentiment de la independencia y la honradés. Felicita á la novella agremiació de Sabadell y encoratjá als agremiats, á que consolidessin la seva obra y l' estenguessin por tots los pobles de la Comarca, per ser prompte un fet la federació de tota la regió Catalana.

Ab la elocuencia y enèrgia que li son características, prengué la paraula lo Sr. Catá de la Torre, fent resaltar ab amargas frasses la funesta separació de classes que havian portat l' uniformisme y los partits polítichs, al objecte de que aixís separadas, los hi fos mes fácil als polítichs medrar á expensas dels richs y ab las suhadas dels pobres pera fuetejarlos á tots desde 'l cim del poder y desde allí, rebre ab sarcástica rialla, las comissions de mansos anyells que humilment van á demanarlos lo dret de viurer, posant per intercessors y recabant la protecció dels pastors polítichs, que precisa ment no serveixen per altre cosa que per acompanyar los remats al ma tadero; digué que no era aquest lo cami que 's proposava seguir la Federació de Gremis, entenent que lo dret de viurer no te de pidolarse, sinó que ben units podriam exigirlo dignament com corresponent á un poble lliure.

Lo Sr. Alsina digué qu' era precis que los contribuyents tinguessen intervenció directa en la administració pública, de la qual n' estavan apoderats los polítichs de ofici, manifestá en tons enèrgichs lo indigne espectacle que estavan donant molt sovint los contribuyents, reverenciant com á ídols á los anomenats ilustres jefes, no adonantse de que si 's veuhen tan alts, es perque los deixan pujar sobre sas espatllas y sens donarse compte en son esporugüiment, que bastaria solzament sacudirsels de sobre, pera aplastarlos y arreconarlos per sempre.

Digué que la reunió que 's celebrava, probava que la por comensa ja á passar y que la rahó y la conciencia de las forsas del contribuyent, troba ja eco entre las classes agricolas que no volen servir mes d' es-

cambell, creyent que la Federació de Gremis contribuirà moltíssim a la regeneració de Catalunya.

Lo Sr. Maspons, digué que la major part de las instituciones que existeixen a Catalunya hi estant ja naturalisadas en lo pays, espera que allargarán sa ma amiga a la Federació adelantant aixís la obra comensada per Sabadell, felicitantse com a fill d' aquesta comarca qu' haja sigut aquesta ciutat, la que haja comensat un moviment de tanta importancia.

D. Ferrán de Sagarra, recordá las glorias dels antichs gremis catalans, citán varis episodis històrichs en que nostras agremiacions tenian a ratlla los abusos del poder central.

Significá la necessitat de que los gremis se fonamentin en lo natural espírit religiós pera cumplir los fins socials, pera los quals se crean y se congratula de que la Federació de Gremis, estiga baix la protecció de la Verge de Montserrat puig tenint per protectora a la patrona de Catalunya no podrá deixar de donar abundants fruyts morals y materials en be de la agricultura y de la pàtria catatana, la naixent Federació.

Lo Sr. Benessat, doná las gracias en nom del gremi als oradors, y se felicitá de que tenint Sabadell un Gremi de Fabricants, tingui també un Gremi de Pagesos, ab esperit tant patriòtich com lo que s' acabava de crear, y despues de encoratjar als pagesos al estudi de la agricultura feu vots per lo prompte desenrotllo y prosperitat del gremi de Sabadell.

Per últim lo Sr. Bertran, doná a tots las gracias per sa cooperació terminant ab vivas a la agricultura, a Sabadell y a Catalunya.

Tal siguié la inauguració del primer Gremi Agrícola Municipal, acte importantíssim, perla preciosa recullida per Sabadell pera ajuntar a las demás joyas recullidas pera sa mare Catalunya.

Es ben evident la importancia d' aquest acte per quan demostra que las classes altas, las classes propietarias y la noblesa catalana que un jorn se deixaren engatussara manyagadas per la xarrameca dels hidalgos de las regions meridionals, y se deixaren atreurer per la lluhentor del bescantat brillo d' una pàtria gran y ficticia fins al extrem de menys preuhar la pàtria xica y la llengua de sa terra, avuy veyentse burlats y empetitits per una colla de vividors que sens mes títuls que sa xerrameca y son desvergonyiment viuhent sobre sas espatllas, burlantse de sas súplicas y encoratjats ab sa feblesa, fins tenen lo cinisme de proposar que 'l poble que trevalla los subvencioni viatjes y banquets pera enterarse de lo que may poden entendre, han determinat redressarse y tornar sobre sos passos recullint las antigas instituciones de la terra parlant ab amor y declarant

oficial la llengua dels avis y extenent sa ma amiga als pobres enllasantla ab los vïnculs del amor y de la caritat evangélica.

Y los menestrals y los brassers, la classe tota trevalladora que aixordada ab lo sempitern clamoreix de tants polítichs de tots colors, que ab promesa de llibertat y fraternitat, y d'un ben estar impossible, de desengauy en desengany s'ha vist conduhida á la pérdua de tot sentiment y de tota esperansa tornantse indiferent y deixantse arrastrar al caire de la desesperació ha mirat també enrera, y escoltant la veu de la pàtria, pero la veu de la verdadera pàtria xica y comprenent que es mes facil trobar alivio dels paysants que dels estranys que no poden may tenir cap interés mes que explotarlos, han agafat ab amor y gratitut la ma amiga desos compatrieis y enllasantse tots en una amorosa unió han determinat fer cara als falsos amichs d'avans, declarant guerra oberta á tot lo que fassi olor de política centralista, causant de la desgracia de las familias y de la deshonor de Catalunya.

Avant y fora. Enrera la política centralista y los politiqueros madrienyys. Avant, las agremiacions catalanas, avant la Federació de gremis, avant la unió dels bons catalans, puig la jorn de la lluyta s'acosta y sols la unió de Catalunya pot donar la victoria á la honradés y al trevall.

CARNAVALESCA

Una altra vegada mes s'ha repetit la moixiganga acostumada ab motiu de la vinguda á Catalunya dels polítichs madrienyys, que de tant en tant nos concedeixen l'alt honor de deixarse veurer.

A só de bombo y platerets ha recorregut l'aixerit Navarro Reverter las principals poblacions de nostra terra, enterantse de *las necesidades de la industria* y fent un complert estudi (?) á *corre cuyta* dels graus d'avansament y necessitat de protecció de la mateixa. Com es de suposar no li han faltat satélits en sa peregrinació per Catalunya; alguns de bona fé, confiant en lo profit de sas visitas, altres ab complert coneixement de causa de l'interés que 'l fa mourer á 'n Navarro Reverter en aquestos moments d'interinitat política y preparació d'un cambi radical, sinó d'ideas de personas en las esferas del poder, ha tingut sempre al seu voltant un grupo d'admiradors mes ó menos entusiastas, contribuhint á fer mes lluhida aquesta especie de passe-

jada triomfal per nostres comarcas, resultant verdader *passejat* lo treball patri, segons frasse vulgar pero ben gráfica, si es que de bona fé hi ha qui creu en la utilitat de aquestas moixigangas.

Y donat lo degenerament del antich caràcter catalá, senser y viríl com corresponia á un poble que s' estimava, no hi ha pas cap dupte que aquestas carnavalescas políticas se repetirán cada dia, si Deu no hi mira, y com fins aquí haurem de presenciar sovint la vinguda de personatjes polítichs que ab la ambició al cor y las falsas promesas als llavis, anirán engroixint l' infinit nombre de mascaradas políticas, esbroncant descaradament al pahís, que no te alre remey qu' aguantarho, al veurer que algunas de las personas de mes renom y posició social de Catalunya s' han agafat desesperadament á aquest sistema de procedir, com si fos l' únich que hagués de donar profitosos resultats pera 'l be de la producció y 'l pervindre de nostra terra.

Avuy en Navarro Reverter, ahir en Canalejas, duch de Tetuan, Romero Robledo, Sagasta, Canovas, demá qualsevol *Perrico de los palotes* que ambicioni ser ministre y vullgui preparar degudament sa pujada, tots saben la manera de ferse ben veurer dels industrials de Catalunya, acontentadissos de mena, que 's satisfan no mes ab quatre paraulas ben dites á l' hora dels brindis sense recordarse de la facilitat ab que 'l vent se las emporta tot just traspasan l' Ebro que sembla 's va transformant en lo nou Jordan hont los polítichs pretenen rentar sas culpas y enganyar novament als incautes ab las acostumadas sinceritats d' aquell que fa di als llavis lo millor que li sembla pera 'l bon éxit de sas particulars conveniencias.

Y lo mes sensible es que també en aquestos Carnestoltas de la politica, hi pren part molt esencial la premsa, contribuhint á fer mes públich lo que per si sol no ho logriria de cap manera y fent sonar lo bombo desmesuradament, com si la premsa barcelonina en sa major part, no servis pera altre cosa que pera ensalsaments de polítichs y rebaixament de caràcters.

No n' hi ha prou encara ab que uns quants amichs mes ó menos polítichs del *ilustre* *hoste* l' acompanyin per tot preparantli *expontáneas* ovacions y rebudas entussiasas, es necessari que la premsa per mes independent que sembli, fassi sonar tota

la trompeteria necessaria, y resenyi á lo madrileny las excursions del *ilustre* personatge, aquellas comissions que ningú veu 'n lloch, aquells obrers que saludan al defensor del treball nacional sense que ningú 'ls veigi, aquella infinitat de comensals dels banquets que no se sap com se multipliquen. Y tant y tant la prempsa s' hi acostuma que casi no pot passar dia que no dongui compte d' una cosa ó altra.

Hoy el senyor Navarro visitarà... etc. etc.; esta mañana el elocuente orador saldrá para..... Ha regresado satisfecho de su visita á..... el señor Navarro Reverter.

¡Ab quanta rahó ho va dir un periódich valenciá durant los dias que 'l senyor Navarro estigué en Valencia! Tant y tant amohinavan sos colegas ab la cantarella de sempre, que un dia qu' no 'n digueren res fos per descuit dels periódichs, fos per descans del polítich va exclamar plé de satisfacció y com qui canta un Te Deum «*Gracias á Dios, hoy no ha hecho nada el señor Navarro Reverter.*»

Y la vritat es que may fa res per aixó, porque ab lo que ell faigi y dos quartos tots sabem á cal forner lo que 'ns darian.

Mes siga com siga, y per desgracia de tots, lo cas es que aquest mal cada dia s' agrava y si be es veritat que 'l poble, la gran massa de Catalunya, ho contempla com mes va ab lo mes gran indiferentisme, quan no ho acull ab solemne despreci, alguns dels principals productors y respectables personalitats de nostra terra s' hi han encarinyat de tal manera que convindria d' una vegada pel be general, acabésin per sempre aquestes carnavalescas que tant desdiuen de la virilitat, energia y sentit práctic del poble catalá.

Aixó de convertir á un ambiciós personatge polítich, que no te altre mira que son medro personal y las conveniencias de sa política, en apóstol del proteccionisme y redemptor de la producció pátria, no sols es denigrant pel poble que ho tolera sinó pels mateixos incansables propagandistas del sistema proteccionista tans y tan respectables á Catalunya, per mes que moltes vegadas haigin anat equivocats en sos procediments pera la salvació dels generals interessos. Si hi han apóstols de aquest salvador sistema, ho serán, fluixos ó enérgichs, los personatges de Catalunya que de tants anys venen lluytant pera son implanta-

ment en las esferas del govern de Madrid, tan extrangerisat sempre per nostra desgracia, pero may los forasters, may los polítics centralistas que no tenen altres ideals que 'ls mesquins de sas bastardas passions polítiques y si algún lloch pogués cabrer pera ells en aqueix apostolat del proteccionisme no fora altre que 'l de Judas pera besarnos en la cara, y fuetejarnos per la esquena al entregarnos lligats de peus y mans al Calvari que li estan preparant á la pobra y disditjada Espanya.

Desenganyinse, donchs, d' una vegada los proteccionistas contemporisadors de nostra terra. Aixecant pedestals als homes de la política madrilenya, no 's va á altre lloch que á la ruína de la industria y á la mort de l' agricultura. Guardin los obsequis pera qui se 'ls mereixi, los honors pera qui se 'ls guanyi y la idolatria, única y exclusivament pera nostra Pàtria. Aquesta no ha de trahirnos ni ha de fernos baixar la cara ab actes que deshonorin ni fets que envileixin.

Es l' únich amor que podém sentir sense escrúpols, ni remordiments de conciencia, l' única estrella qu' ha de guarnos entre las sombras d' aquesta nit, esglayadora y negra de la política corrompuda y corruptora, y l' únich ideal á qui podém rendir en filial vassallatge, totas nostras ilusions, afectes, energías y esperansas.

GIRONA Y 'LS CONVENIS COMERCIALS

Seria per nosaltres materia difícilíssima de judicar l' assumpto complicat de la producció surera, cacarejada qüestió per propis y estranys, ja que no sabriam de quina versió valdrens que posi en clar l' assumpto y siga mes autorisada é imparcial. Desde las columnas de la premsa, en los desfogaments dels *meetings* y en conversas particulars, s' ha fet un verdader malgasto d' arguments en favor uns y contraris altres als convenis comercials que actualment se ventilan.

Aixís donchs nostras paraulas serán explicacions del actual desenrotllo del cultiu surer, de l' estat en que 's trova la fabricació tapera y las causas de la protesta que iniciaren los gironins.

Un de nostres redactors se trovava fa poch dias á S. Feliu de Guixols y tingué un *interviu* ab D. Joseph Batet, important fabricant y exportador de taps y que actualment es diputat provincial y exerceix lo càrrech de Vis-president del Foment de la industria suro tapera, y ab los datos que molt amablement pogué proporcionararnos lo Sr. Batet y ab las

impresions rebudas en los centres productius dels taps com son Palafrugell y Cassá de la Selva, confeccionem aquestes ratllas.

No hi ha dubte que es important lo contingent que la producció surera en general porta á la hisenda ja que passa de 30 milions de pessetas la exportació de taps y d'altres tants la de las pannes pera elaborar. Aquestes xifras tretas de recents estadísticas foren las que imbuhiren als gironins á protestar del *meeting* de Bilbao, indignantlos que alguns oradors afirmessin en la capital de Vizcaya y en Madrit que la importació de taps á Alemania ascendia á 200.000 pessetas quan aqueixa nació n'hi importa per més de 10 milions, una tercera part de la producció total, advertint obstant que tal errada fou rectificada en la visita á 'n Cánovas quan si 'ls hi demostrá que la major part de mercancias per Alemania anavan consignadas á Cete y Marsella de pas pera dit imperi. Nosaltres lamentem la equivocació y això confirma una vegada mes lo que 'ls regionalistas no 'ns cansem de predicar, aixó es que si 'ls gremis y associacions totes de Catalunya que representen interessos morals y materials haguessin reunit sos representants y en perfecta armonía, deixant apart preocupacions, individualistas; ficsas totes sas potencias al sol y únich laudable fi del interés general, haguessin formulat sos acorts, ni 'l Foment de Barcelona s' hauria irrogat la representació de Catalunya, en mite de las protestas de Girona, ni 'ls gironins pera defensar sa exportació haurian demanat la ratificació d' un tractat que tant perjudica á altrás industrias: ben al contrari, unidas totes las forsas vitals de la regió, sas aspiracions foses en una sola 'serian atesas forsosament, quant menos per la imposició que representarian, imposició que no deixa d' esser innegable dret de la regió que paga y que trevallá.

De la manera que 's ventilan los assumptos avuy dia, es inútil buscar remeys al mal que va apoderantse á grans gambadas de la industria y l' agricultura, anirém debilitantnos tant queni esma tindrém pera aixecarnos. Y allavoras ¡pobra de l' Espanya quant l' industria no 's puga revifar, podrà donarne gracias als que 's diuhen entesos en materias económicas, ells y solsament ells ab sos procediments haurán donát l' última empena devant lo precipici á quals esllevisadissas boradas nos han colocat nostres desgovernants polítichs de Madrit.

* * *

A varias causas pot atribuhirse l' anemia que s' observa en la elaboració de taps á Girona. Relativament tal industria en pochs anys hi ha prés un increment considerable, mes en la actualitat son prop de 20.000 los operaris que 's trovan sense feyna en dita comarca productora, nombre molt important si 's fa càrrech del vol que había extés tal industria tres anys enrera.

La primera causa es l' escassetat de la primera materia y aquesta comprén los excessius preus que la fa pagar lo propietari en vista de la mateixa carencia de suro, essent per aquest motiu quasi imposible á molts

dels petits fabricants comprarla, especialment los de Cassá de la Selva que han de recórrer als propietaris de Sant Feliu de Guixols, vila ahont hi han las grans fàbricas que l' acaparan, y 'l comprar suros á Andalusia com que no son de tan bona qualitat, los taps elaborats desmereixen de preu á la vegada que reportan los gastos de transports. Ajuda en gran part á la carencia de primera materia, los 30 milions que d' ella se n' exportan, mes aixó es degut á lo poch equitativas que resultan las tarifas d' exportació ja que poquissimas son las ventatjas de la sortida de taps ab la de pannas pera ferne. Baix aquest últim punt de vista las nacions receptoras de la pauna tenen la ventatja de la baratura de sa má d' obra, d' aixó ningú mes que 'ls fabricants poden culparse, dochs poch previsors en lo que pogués venir, á semblansa dels industrials dels Estats Units, quan vejeren la crescuda de la industria pero que encara no estava ben vigorisada, apujaren fins de 5 rals los jornals.

Altra causa n' es que en aquella época de gran efervescencia pagavan los taps lo 25 por 100, mes ab lo *bill Mac-Kinley* vingueren á resultar á 175 pessetas los 100 Kilógrams.

Tal es esbossadament la importancia d' aquesta naixent industria que tants positius resultats podria donar á Espanya ja que la riquesa de las alsinas sureras que poblan las vessanas de Girona, Andalusia y Extremadura está en la protecció que á la industria tapera donguin los Guberns.

Nosaltres creyem que la protecció han de procurarsela 'ls industrials mateixos ab lo perfeccionament de sos articles y ab la redacció de las lleys que á sa industria afectin. Los industrials á forsa de cremarse 'ls ulls coneixen á fondo las necessitats de sa industria, y 'l deixar al arbitre d' un ministre tals lligislaments, resulta mes que absurdo, puig ni ell te tan talent qu' entengui en tot, ni coneix altres necessitats que las de las repintadas grans fàbricas que 'ls hi ensenyan quan fan sos viatjes de propaganda política.

Tinguin entés los gironins que si aquesta vegada 'ls hi surt bé no per aixó aixequin altars al Sr. Moret, donchs la gent d' enllá del Ebro sabut es que per res ells no hi trevallen. Y en quan á lo dels viatjes dels polítichs hem de dirlos que fa poch dias vingué aquí 'l Sr. Navarro Reverter, arrivá 'l dematí y en son brindis del mitx-dia ja estava enterat de las necessitats de la nostra industria. Se coneix que 'ls polítichs madrilenys son molt bromistas!

Lo pitjor de tot es que tals bromas las paga sempre 'l pays.

P.

L I T E R A T U R A

S A B A D E L L E N C A

Tot lo jovent la coneixia, d'ella, de sa vida y miracles n'estava enterat tothom quan en sos bons temps—aixó no vol dir que en los presents anés á la ressegada—la veyan carrer de Gracia amunt de brasset ab sas

companyas en los dias de trevall, ó en los festius esmolant tacons en los saraus de *cal Jan* tot voleyantli las faldillas d'indiana forastera al compás d' un vals llis, ó doblegát son ayρός cos balanceijantse, seguint els punts d' una americana arrosegada.

Avuy aquells balls, únich esbarjo de la juventut, en los quals s' hi disputavan la gloria de tenihri 'ls *Fatxendas* ó 'ls *Muixins* las salas contrapuntadas, han desaparecut completament, los qu' are 's celebran pot dirse que son recort de costums que fujen, donchs si 'ls diumenjes passeu devant d' aquella escala famosa, al sentir els aixordadors arpegis *del piano* de manubri, creureu que son fatidich só se complau en atormentarvos.

Pero, tornant á la Maneleta, (no se si ho havia dit encara que aquella minyona 's deya Maneleta) la balladora agraciada y envejada d' algun temps havia transformat son cosset prim y vincladis y sas galdas rojas per formas mes rodonejadas y faccions mes pronunciadas y enduridas, degut sens dupte á lo que de si li havian portat sos fillets, dos angels devallats de la gloria, nen y nena ab galdas de pa de ral, boca escayrada y nas que s' esmunyia dels dits si ab lo pols y l' index se lograva estrenyer.

La Maneleta conservava l' ofici de fadrina, era modista, pero no una d' aquestas modistetas voluptuosas y també trencadissas com solen pintarnos los que fan sas aucas; de soltera fou minyona recatada, encara que de caracter bullanguer, propi fins á cer punt de la professió qu' exercia, mes actualment, en sos vint y set anys, rebaixada un xich del genit alegre per las realitats de la vida, ab caràcter entre festiu y bondadós, y sense vestir los flochs y virolalls de sa solteria, per no trovarse convertida en penjim-penjam, seguint la corrent de la moda, s' empolvava, se vestia semi sever y semi abigarrát que li donava un ayre aduch simpátich.

Y son marit? Deu ne dongui á totas las bonas minyonas de marits com aquell; feyan bon joch. Talment l' ofábrega de l' olla, en cuant á génit s' enten, no á complexió, donchs á mida qu' ella s' engroixia, son marit anava escanyolintse ¡pero de quina manera fillets! Tota la roba li venia boldera, se li esclaria la cara y son armasson se veyá sostingut per dugas cosas á semblansa de camas, y ab las mallas de las pantorrillas giradas als genolls, de manera, que quan s' assentava li feyan punxa.

En l' actualitat cusia per altri, s' entén, aconductada en tres casas que hi feya dia si y dia no. Pero ni ab lo fruyt de son trevall ni ab la setmanada de son marit ni ha havia prou pera mantenirse, vestir *decents* á las criaturetas, pagar lo didatje de la menuda y bestreurer un duro cada setmana per la quinta del noy. Ademés le seu marit era de moltas societats, per no perdre l' anomenada de solter; aixís es que si alguna coseta hi queya en las casas que trevallava ho acceptaba tant guapament com si tal cosa.

—¡Ay Senyor!—deya una vegada á la senyora d' una casa que retriava 'ls barrets del seu marit—es molta llástima 'l lliensar aixís las prendas, á mitj dur ¡perque te grossas las alas!... aixó de las modas... Veu no saltres els pobres ho aprofitem tot fins á las últimas resquissias... Aquest

sombrero ¡ay Senyor! si contemplés el del meu Magi, lo meu marit, tot llardós, escarransit, lo barret s' entent, me costa mes de benzina que no....

—Vaja, ja pidola—pensá la mestressa coneixentli la flaca, y li oferí 'l descomunal sombrero. Ella, per no perdre la costum, l' acceptá gustosa y agraïda y encare com á torna, parlat y debatut, pescá un pantalon gracias á la seva enginyeria.

Al altre dia, mentres avariava la feyna comensá l' apologia de la componenda. Boy prenent—y—deixant la tasca, feya saber que 'l pantalon ab unas pinsas als cuixots hi enquistaria al Maginet, que hi aniria d' alló mes bufó per tota festa, y en quant al barret, esquifintli un xich las alas, ribeteijantlo ab galó de seda, replanxantlo pera desbonyegar lo y donar forma á las alas, engomantlas ab llágrimas de cirerer bullidas (axis l' havia ensinestrada la vehina molt entesa en remendos) y ab un enbadanat de diaris, veritat que 'l pes no 'l deixaria creixer, pero vaja ab las calsas novas, s' enten novas per en Maginet que no las havia estrenadas, y ab lo sombrero un xich decantat á la esquerra, be podria ferlo dibuixar com á model d' elegants, y sobre tot, los diumenges, quan la Maneleta 'l tregués á voleyo, hi aniria descansada, desporuguida dels nyanyos, donchs lo barret els hi salvaria com gorra de cop. Axis ho relatava ella esclafint en riallas, barrejant de satisfacció y tendresa, aixecant la vista al cel y aguantantse ab las mans el ventre, accionat mol comú en ella, quan li plavia parlar de las gracias de son marit.

Sempre ab lo mateix gènit la Maneleta feya sa via, guiada sols per lo laudable sentiment d' amor per sa familia; per sos fillets y son marit hauria donat cent vidas si de tantas hagués pogut disposar. Aixís es que tant li feya que l' hivern ab sos dias rúfols, d' humitat y fret entorpidor, li demostrés sas caricias fentli arrelar algun panalló, com si l' estiu enervés sos sentits, com si la primavera esclatant en aromas y armonia desentorpiés la existencia del sormni del hivern.

Cosia, cosia, y son marit teixia; ben segur que en el cor d' en Magi hi repercutian las puntadas de la Maneleta y en el d' ella 'l trich-trach del teler. Aixís, separadas sas dos existencias pero confosas tolhora en una sola flama las dugas ánimas, feyan son pelegrinatje la balladora d' altres temps y 'l ballador ab qui mes s' avenia, vivint aquesta vida fins vulgar, pero sembrada de felicitats y d' emocions vellas y sempre novas. Esperavan abdós que las campanas de las fábricas ab son estrident tritllejar los anunciés l' hora del descans pera correr frisosos á sa casa y alli al tancar la porta, clourer també sas bocas ab un dolcíssim bes allargat fins als dos angelets de Deu, que, carabrus, en un recó de la cuyna 's barallavan.

F. DE LA MURTRA.

N O V A S

Ahir en lo tren exprés serti pera Madrit nostre distingit patrici lo conegut fabricant D. Joan Sallarés, al objecte de reunir-se á la Comissió Organissadora de la *Lliga Nacional de Productos*, pera la organisació d' aquesta entitat.

Lo passat diumenge en la Iglessia de S. Juliá d' Altura contragueren matrimoni D. Ramon Solá y Viver y la simpática Sreta. Antonia Brujas y Planas filla de nostre distingit y company de causa D. Joan Brujas Pallisser. Fou testimoni de la boda lo Rvent. Dr. D. Félix Sardá y D. Antoni Ginabreda.

Desitjém als jóves esposos felicitats eternas en son nou estat.

Lo Gobernador Civil senyor Larroca, ha sigut víctima d' un bárbaro atentat per ma dels criminals anarquistas.

Dijons fou agredit lo senyor Larroca, per un subjecte anomenat Morull, qui li dispará un tir de revolver, allotjantli la bala en la mandivula inferior.

No cal dir que protestém d' acte tan vandálich y desitgém al senyor Larroca una cura prompte y radical.

Y també voldríam lo cumplert extermini de las feras del anarquisme.

La Secció Lírica-dramática de la Associació de Católichs d' aquesta ciutat, avuy tarde celebrará una variada funció dramática-musical. Lo programa se compondrá del drama en un acte titulat: *La paz del Hogar*, la divertida pessa *Vells y boigs*; y la tan aplaudida zarzuela *Millones ó las reformas de Capazo*, lletra de don Joseph Hutesá y música del mestre Rvnt. don Miquel Ferrer.

La Alcaldia de Manresa ha emprés una enérgica campanya contra la plaga del curanderisme que te sentats sos reals en dita ciutat.

Segons se diu varis joves d' aquesta ciutat tractan de ressucitar aquest any la cabalgata earnavalesca.

Lo dissapte passat, dia 20 del corrent, morí en aquesta ciutat lo pare de nostre respectable amich lo reputat metje don Lluís Carreras. (Q. E. P. D.)

Era lo difunt persona molt apreçada de tots quants lo conexian, per sas prendas de caràcter.

Rebi nostre amich don Lluís y demés familia la expressió de nostre condol per soportar tan tristá pèrdua.

Han sigut entregats al senyor rector de la parroquia de Sant Feliu Rvnt. don Joseph Baltá, los productes de la capta pública pera comprar

uns aparatos mecànichs que supleixin en lo possible la pérdua dels brassos suferta per lo jóve don Joseph Villa.

Pera donar sortida al excés d' original que teníam en cartera y al objecte de que no perdés oportunitat nos hem vistos obligats á retirar la acostumada *Secció Política*.

S' ha publicat un fascicle que conté las conclusions sobre la rebaixa de la riquesa contributiva destruhida per la filoxera, aprobadas en la gran reunió de contribuyents dels pobles d' aquest partit y dels de Manresa, Igualada, Vilfranca, Sant Feliu de Llobregat, Vilanova, Granollers y Mataró, celebrada á Tarrassa 'l dia 7 del corrent. Conté las reglas, prácticas á que han de subjectarse las sollicituts dels particulars y 'ls expedients dels Ajuntaments pera obtenir la rebaixa.

Está á venda á casa de don Francisco Giralt y Serra, carrer de Sant Francisco, número 10, Tarrasa.

Los castellans diuen *que no hay peor cuña que la de la miema madera*, y aixís es, perque'l célebre Figuerola, tan apassionat pels tractats ab las nacions extranjerass, es catalá, y 'l no menos célebre don Segimon Moret es de descendencia catalana, procedent de la coneguda familia Moret, de Roda, un dels quals contragué matrimoni á Cadiz ab una pubilla d' allí, fundant la casa de Moret de Cádiz, de la qual decendeix lo senyor Moret, portant son nom de fonts de Segimon, tant comú en tota la Plana de Vich.

Las casas de Moret de Roda, Moret de Cádiz, Remissa, Riera y altres foren molt conegudas á principis del sigle per sos negocis afortunats, y entre altres, per haver contribuít á assecar los estanys de Veger que tant mal feyan, netejant aquell país en temps de Ferrán VII.

May ningú podia pensarse allavors que un descendent d'aquellas families fos tan enemich de Catalunya.

La Junta de l' *Associació de Propaganda Catalanista*, comprenent que una societat que té sos associats extesos per diferents comarcas, necessita un llas que 'ls relacione sovint, ha acordat transformar *Lo Moviment Regionalista*, que fins ara havia sigut sols una fulla de propaganda, en portant-veu oficial, que si be en surtirá en períodos marcats per endevant, se publicarà ab la regularitat necessaria per que 'ls socis estigan ben enterats de la marxa de l' *Associació* y de las disposicions de sa Junta *Lo Moviment*, conservarà ademés son caràcter actual, publicant números de gran tiratge pera ésser repartits ab profussió, sempre que las circumstancias prometin una profitosa propaganda.

Es d' aplaudir l' acort de l' actual Junta Directiva, sobretot per ésser un medi poderós pera que vegin satisfets sos desitjos de fomentar l' *Associació* per totas las encontradas catalanas, á fi de poguer portar á cap actes de propaganda de veritable trascendencia, puix per aixó l' ajudan son caràcter general, las modestas cuotas ab que poden inseriures sos socis, y sa especial organissació, que no li ocasiona cap gasto de caràcter permanent.

En lo palau arquebisbal de Tarragona ha quedat elegida la junta organissadora del próxim Congrés Católich que ha de celebrarse en aquella capital.

Dipòsit de pianos

de la fàbrica **ESTELA Y BERNARREGI**, la mes acreditada en classe

UNICH REPRESENTANT EN SABADELL

JOAN COMAS FAURA

Se venen de tots preus al comptat y á plassos á DOS DUROS setmanals. Tots los pianos d' aquesta casa son assegurats de tot defecte de construcció per 10 anys.

Se 'n venen també á cambi de tota classe de mercancías, com son panyos y tota mena de géneros que pugan convenir al venedor.

Aquesta casa 's cuyda de tota classe de reparacions y afinacions per delicadas que sian.

Dirigirse al carrer de Colomer, 24: JOAN COMAS FAURA

MARIA DE MONTPELLER

DRAMA EN 4 ACTES Y EN VERS

original de

D. JOSEPH M. VALLS Y VICENS

Se ven en la llibreria D' Alvar Verdaguer, Rambla, 5, devant del Liseo.

PREU: 2 PESSETAS

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

La Junta de govern d' aquesta Societat en sessió d' avuy, ha acorda senyalar lo dia 18 del próxim Febrer, hora de las 10 del matí y local de Banch pera la celebració de la Junta general ordinaria que prevé l' artí cle 17 dels Estatuts.

Los senyors accionistas que desitgin concorrer, podrán efectuar lo dipòsit de 20 accions, á lo menos, que s' exigeix per l' art. 16, durant los dias feyners, del 1.er al 13, abdós inclosos, del esmentat mes, de quatre á cinch de la tarde.

Y en cumpliment de lo establert per los arts. 12 y 29 del Reglament general, se fá pública la present convocatoria pera coneixement dels interessats.

Sabadell 8 de Janer de 1894.—Lo President accidental, Jaume Gorina y Pujol.—P. A. de la J. de G., **Joseph Cirera**, Secretari.

Imprempta de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36, Teléfono, núm. 186.—SABADELL.